

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30
2594 AV Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 13 september 2012

Betreft Beantwoording vragen over de energieprijzen in Bonaire

Geachte Voorzitter,

Aanleiding

Naar aanleiding van berichten in de media dat de stroomprijs op Bonaire mogelijk met 50% zouden stijgen, zijn drie Kamervragen gesteld door het lid Van Gent (kenmerk 2012Z15032), de leden Bosman en Leegte (kenmerk 2012Z15060) en het lid Hachchi (kenmerk 2012Z15066). Gelet op de samenhang tussen de verschillende vragen heb ik de beantwoording gebundeld. Hieronder schets ik eerst de achtergronden van de uitspraak in arbitrage over het conflict tussen Ecopower en WEB. Vervolgens ga ik in op de rol van het bestuurscollege en de totstandkoming van nieuwe prijzen voor elektriciteit. Daarna beantwoord ik de vragen.

1. Achtergrond

Ecopower (elektriciteitsproducent op Bonaire) en WEB (leverancier en netbeheerder) zijn begin 2012 een arbitrageprocedure gestart omdat gesprekken over de uitleg van de overeenkomst tussen Ecopower en WEB, een overheidsbedrijf indirect in handen van het Openbaar Lichaam Bonaire, niet tot een structurele oplossing leidden. In de kern bestond het conflict eruit dat WEB het niet eens was met de manier waarop Ecopower de prijs van de elektriciteitsproductie berekende, onder andere ten aanzien van de doorberekening van (gestegen) kosten voor de inkoop van olie, en de door Ecopower gevraagde prijs niet betaalde. Op vrijdag 10 augustus is door de arbiters een bindend besluit genomen hoe de betwiste onderdelen van de overeenkomst moeten worden uitgelegd. Ecopower is door de arbiters materieel volledig in het gelijk gesteld.

Uit het arbitragebesluit volgt dat WEB gehouden is om Ecopower de volgende achterstallige bedragen te vergoeden:

1. USD 8.529.861,- te vermeerderen met vertragingsrente over dit bedrag van 6% voor de achterstallige betalingen. Dit bedrag betreft in hoofdzaak de doorberekening van een hogere olieprijs dan door WEB was aangenomen. Olie vormt een belangrijk onderdeel van de productiekosten voor elektriciteit.
2. USD 2.561.860,- op basis van de nacalculatie van het windaandeel in het eerste productiejaar van Ecopower (medio 2010 tot medio 2011). Voor het tweede productiejaar dat binnenkort afloopt, schatten WEB en Ecopower in dat het na te betalen bedragen minder dan USD 600.000,- zal zijn.

Ons kenmerk
DGETM-EM / 12301344

Als gevolg van de bindende uitspraak van de arbiters staat de uitleg van de overeenkomst tussen Ecopower en WEB op de betwiste punten niet langer ter discussie. Daarom moet WEB vanaf nu de kosten betalen die Ecopower in rekening brengt. De prijs van productie, distributie en levering van elektriciteit stijgt dus niet alleen met terugwerkende kracht, maar zal vanaf nu in beginsel een structureel hoger niveau hebben.

2. Rol van het bestuurscollege

Op dit moment geldt de wet Elektriciteitsconcessies BES. Het bestuurscollege is op grond van de wet bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Zo heeft men er bijvoorbeeld in het verleden voor gekozen om een tariefsystematiek in te voeren waarbij de prijs per kWh afhankelijk is van de hoeveelheid gebruik. Het bestuurscollege stelt ook de hoogte van het tarief vast. Sinds juli 2010 zijn de tarieven echter niet meer aangepast. Een van de redenen was dat WEB in de veronderstelling was dat het bedrijf niet het volledige tarief moest betalen dat door Ecopower in rekening werd gebracht. Het effect daarvan is nu dat de voor WEB negatieve uitspraak in de arbitragezaak alsnog in de tarieven zal moeten worden verwerkt.

Door de invloed die het bestuurscollege op de hoogte van de tarieven kan hebben, heeft een situatie kunnen ontstaan waarbij een tariefstelling tot stand kan komen die lager is dan de werkelijke kosten. Er is dan geen ruimte voor WEB om te investeren in een betrouwbare en betaalbare energie-infrastructuur en er bestaat geen prikkel om efficiënter te gaan werken. De afnemers zijn hier uiteindelijk de dupe van omdat de kwaliteit en de betaalbaarheid (op de langere termijn) van de energievoorziening onder druk komen te staan.

De bestuurscolleges van de BES hebben dit zelf ook erkend en aan het ministerie van EL&I gevraagd om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een nieuw regulerend kader. Mijn opvatting is dat binnen dat regulerend kader, toegesneden op de specifieke situatie op de eilanden, uitdrukking moet worden gegeven aan de doelstellingen die ook in Nederland aan het energiebeleid ten grondslag liggen: betaalbaar, betrouwbaar en schoon en met inbegrip van passend toezicht. Daarbij past dat prijzen tot stand komen als weerspiegeling van de kosten die aan de energievoorziening zijn verbonden. Het doel van de regulering is om die kosten te beperken en zodoende – op termijn - de elektriciteitsprijs te verlagen. Over enkele maanden zal u per brief nader worden geïnformeerd over dit te vormen regulerend kader.

Tijdens mijn recente bezoek aan de BES-eilanden ben ik mede in dat verband een intentieverklaring overeengekomen met het Openbaar Lichaam Bonaire waarin naast de totstandkoming van een regulerend kader ook afspraken zijn gemaakt over een door EL&I bij WEB uit te voeren audit. Ten eerste zal de betalingsverplichting aan Ecopower worden afgezet tegen de nog uit te voeren diepte- en uitbreidingsinvesteringen. Daarnaast zal aandacht worden besteed aan de organisatorische herstructurering van WEB, uitgaande van de drie hoofdtaken

van het bedrijf, namelijk elektriciteit, water- en rioolwaterzuiveringvoorzieningen met een duidelijke gescheiden en transparante bedrijfsvoering. Het doel is om van WEB een goed gemanaged, efficiënt, multi-utility bedrijf te maken.

3. Nieuwe prijzen voor elektriciteit

Ik heb mij door het bestuurscollege laten informeren dat WEB inmiddels een voorstel heeft gedaan voor kostendekkende tarieven. Deze tarieven liggen aanzienlijk hoger dan de huidige tarieven. Dat is – gelet op de thans correcte uitleg van de overeenkomst tussen WEB en Ecopower – geen verrassing. Zoals gezegd, is het Openbaar Lichaam Bonaire verantwoordelijk om over de hoogte van de nieuwe tarieven een besluit te nemen. Een dergelijk besluit is nog niet genomen. Ik kan u daarom niet informeren over de nieuwe prijs per kWh. Wel kan ik u aangeven dat in het kader van de totstandkoming van een regulerend kader mijn collega van I&M en ik voornemens zijn om in de wet vast te leggen dat tarieven voor de elektriciteit- en watervoorziening op een efficiënte en kostendekkende wijze tot stand moeten komen. Daar komt ook toezicht op. Wij staan voor betaalbare publieke voorzieningen voor alle Nederlanders. Daarom wil ik samen met mijn collega van I&M eraan bijdragen dat de acuut noodzakelijke tariefstijging voor elektriciteit en water voorshands kan worden beperkt. Hoe dat kan worden gedaan, is nu onderwerp van overleg.

Mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties:

(w.g.) drs. M.J.M. Verhagen
Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Beantwoording vragen

2012Z15032

Vragen van het lid Van Gent (GroenLinks) aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over de enorme stijging van de elektriciteitsprijzen op Bonaire (ingezonden 13 augustus 2012).

1

Kent u het bericht dat door een arbitrage-uitspraak in het langslpende conflict tussen het Water en Energiebedrijf Bonaire N.V. (WEB) en Ecopower de elektriciteitsprijzen op Bonaire binnenkort met maar liefst 50 procent zullen stijgen?

Antwoord

Ja.

2

Waardoor wordt deze enorme prijsstijging precies veroorzaakt? In hoeverre is de prijsontwikkeling van elektriciteit op Bonaire te vergelijken met de Nederlandse prijsontwikkeling?

Antwoord

Uit het arbitragebesluit volgt dat WEB gehouden is om Ecopower de volgende achterstallige bedragen te vergoeden:

- USD 8.529.861,- te vermeerderen met vertragingsrente over dit bedrag van 6% voor de achterstallige betalingen
- USD 2.561.860,- op basis van de nacalculatie van het windaandeel in het eerste productiejaar van Ecopower (medio 2010 tot medio 2011).

Daarnaast moet WEB vanaf nu de kosten betalen die Ecopower in rekening brengt. De prijs van productie, distributie en levering van elektriciteit stijgt dus niet alleen met terugwerkende kracht, maar zal vanaf nu in beginsel een structureel hoger niveau hebben.

Doordat de prijzen op Bonaire sinds 2010 niet zijn aangepast is de prijsontwikkeling op Bonaire niet goed vergelijkbaar met Nederland waar de prijzen van elektriciteit bovendien via marktwerking tot stand komen. Sinds juli 2010 is het tarief voor elektriciteit ongewijzigd gebleven op circa USD 0,33 per kWh.

3

In hoeverre wordt geïnvesteerd in, voor de BES-eilanden, betaalbare duurzame energievoorzieningen? In hoeverre wordt gebruik gemaakt van beschikbare subsidieregelingen? Worden deze mogelijkheden voldoende onder de aandacht van de BES-eilanden gebracht?

Antwoord

Op de eilanden van Caribisch Nederland kan door het bijzonder gunstige windklimaat enerzijds, en de hoge fossiele referentieprijzen anderzijds, met windenergie elektriciteit op rendabele wijze worden opgewekt. Daarvoor zijn in beginsel geen verdere overheidsfinanciering of subsidies nodig. Overigens zijn op de eilanden wel de (fiscale) investeringsregelingen EIA en MIA van kracht. Op Bonaire wordt door het bedrijf Ecopower op commerciële basis (gemiddeld) ca. 35% van de elektriciteit opgewekt door middel van windenergie. Voorts is door het ministerie van EL&I gefinancierde projecten uitgevoerd op het gebied van zonne-energie en elektrisch rijden. Op de bovenwindse eilanden heb ik het voornemen de energievoorziening te verduurzamen door het plaatsen van een aantal windturbines op elk van de eilanden.

4

Deelt u de mening dat deze prijsstijging exorbitant te noemen is? Zo ja, welke maatregelen treft u om deze prijsstijging te blokkeren of tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen?

Antwoord

Ik heb mij door het bestuurscollege laten informeren dat WEB inmiddels een voorstel heeft gedaan voor kostendekkende tarieven. Deze tarieven liggen inderdaad aanzienlijk hoger dan de huidige tarieven. Het Openbaar Lichaam Bonaire is verantwoordelijk om over de hoogte van de nieuwe tarieven een besluit te nemen. Een besluit is nog niet genomen. Ik kan u daarom niet informeren over de nieuwe prijs per kWh. Wel kan ik u aangeven dat in het kader van de totstandkoming van een regulerend kader mijn collega van I&M en ik voornemens zijn om in de wet vast te leggen dat tarieven voor de elektriciteit- en watervoorziening op een efficiënte en kostendekkende wijze tot stand moeten komen. Daar komt ook toezicht op. Daarom wil ik samen met mijn collega van I&M eraan bijdragen dat de acuut noodzakelijke tariefstijging voor elektriciteit en water voorshands kan worden beperkt. Hoe dat kan worden gedaan, is nu onderwerp van overleg.

2012Z15060

Vragen van de leden Bosman en Leegte (beiden VVD) aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economie, Landbouw en Innovatie over het bericht 'Desastreuze stroomprijs Bonaire'? (ingezonden 14 augustus 2012).

1

Bent u op de hoogte van het artikel 'Desastreuze stroomprijs Bonaire'?

Antwoord

Ja.

2

Is het waar dat het Water en Energiebedrijf Bonaire N.V. (WEB) al tijdens Ecopower onterecht en bewust te weinig heeft betaald voor de geleverde energie? Is het voorts waar dat de Bonairiaanse overheid als eigenaar van WEB medeverantwoordelijk is voor de ontstaande situatie?

Antwoord

WEB het niet eens was met de manier waarop Ecopower de prijs van de elektriciteitsproductie berekende, onder andere ten aanzien van de doorberekening van (gestegen) kosten voor de inkoop van olie, en betaalde derhalve de door Ecopower gevraagde prijs maar ten dele. Dat was de kern van het geschil tussen beide partijen.

Op dit moment geldt de wet Elektriciteitsconcessies BES. Het bestuurscollege is op grond van de wet bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Sinds juli 2010 zijn de tarieven echter niet meer aangepast. Een van de redenen was dat WEB in de veronderstelling was dat het bedrijf niet het volledige tarief moest betalen dat door Ecopower in rekening werd gebracht.

Door de invloed die het bestuurscollege op de hoogte van de tarieven kan hebben, heeft een situatie kunnen ontstaan waarbij een tariefstelling tot stand kan komen die lager is dan de werkelijke kosten.

De bestuurscolleges van de BES hebben dit zelf ook erkend en aan het ministerie van EL&I gevraagd om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een nieuw regulerend kader.

3

Deelt u de mening dat het conflict tussen WEB en Ecopower, gezien de uitkomst van de arbitrage, opgelost had kunnen worden zonder het te laten escaleren? Zo nee, waarom niet? Wie vindt u voorts verantwoordelijk voor het gevolg dat de te weinig betaalde kosten met terugwerkende kracht moeten worden betaald en de lokale bevolking nu de dupe van deze actie wordt?

Antwoord

Via de arbitrage is uiteindelijk verdere escalatie voorkomen. Partijen zijn – na de nodige onenigheden – overeen gekomen om langs de weg van arbitrage duidelijkheid te krijgen over geschilpunten in de overeenkomst tussen WEB en Ecopower. Daarmee is een passende uitweg gevonden voor het ontstane conflict. Het is nu zaak dat alle betrokkenen in het conflict hun verantwoordelijkheid nemen om er voor te zorgen dat de continuïteit en betaalbaarheid van de energievoorziening voor de bevolking van Bonaire wordt gewaarborgd.

Op dit moment geldt de wet Elektriciteitsconcessies BES. Het bestuurscollege is op grond van de wet bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Sinds juli 2010 zijn de tarieven echter niet meer aangepast. Een van de redenen was dat WEB in de veronderstelling was dat het bedrijf niet het volledige tarief moest betalen dat door Ecopower in rekening werd gebracht. Zoals eerder vermeld willen mijn collega van I&M en ik willen eraan bijdragen dat de acuut noodzakelijke tariefstijging voor elektriciteit en water voorshands kan worden beperkt. Hoe dat kan worden gedaan, is nu onderwerp van overleg.

4

Kunt u aangeven wat de rol van de Bonairiaanse overheid is geweest in het voorkomen van het geschil tussen WEB en Ecopower?

Antwoord

Het bestuurscollege is op grond van de wet Elektriciteitsconcessies BES bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Zo heeft men er bijvoorbeeld in het verleden voor gekozen om een tariefsystematiek in te voeren waarbij de prijs per kWh afhankelijk is van de hoeveelheid gebruik. Sinds juli 2010 zijn de tarieven echter niet meer aangepast omdat WEB in de veronderstelling was dat het bedrijf niet het volledige tarief moest betalen dat door Ecopower in rekening werd gebracht. Het effect daarvan is nu dat de voor WEB negatieve uitspraak in de arbitragezaak alsnog in de tarieven zal moeten worden verwerkt.

Door de invloed die het bestuurscollege op de hoogte van de tarieven kan hebben, heeft een situatie kunnen ontstaan waarbij een tariefstelling tot stand kan komen die lager is dan de werkelijke kosten.

De bestuurscolleges van de BES hebben dit zelf ook erkend en aan het ministerie van EL&I gevraagd om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een nieuw regulerend kader.

5

Kunt u aangeven welke actie er is ondernomen door WEB om de daadwerkelijke kosten van energie op Bonaire inzichtelijk te maken voor de bevolking? Deelt u de mening dat de inwoners van Bonaire inzicht moeten hebben in de kosten van energie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

WEB heeft inmiddels een voorstel gedaan voor kostendekkende tarieven, maar is hierover door het bestuurscollege nog geen besluit genomen. WEB heeft aangegeven in het nieuwe tariefvoorstel een onderscheid te maken tussen enerzijds de productiekosten van elektriciteit en anderzijds de kosten voor distributie & levering. Dit zou de transparantie ten goede komen. Meer in het algemeen: net als in Nederland hecht ik eraan dat afnemers op Bonaire op een transparante manier worden geïnformeerd over de kosten van energie. Ik zie het als de verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur en van WEB om hierover helder te communiceren op het moment dat het bestuurscollege nieuwe tarieven heeft vastgesteld.

6

Heeft WEB een beeld van wie er op het eiland stroom afnemen en dat daadwerkelijk ook betalen? Worden er door de WEB kortingen gegeven aan bedrijven op de energierekening?

Antwoord

Ja. Ik heb thans geen andere informatie dan dat WEB maandelijks aan haar afnemers factureert. Wel is door WEB aangegeven dat het wateronderdeel binnen het bedrijf niet alle werkelijke kosten betaalt, waaronder de kosten voor elektriciteit die nodig is voor de productie van water. Hier lijkt sprake van kruissubsidiëring. Mede om die reden is het van belang dat op initiatief van het ministerie van EL&I een financiële en operationele audit plaatsvindt. Deze audit zal medio september zijn afgerond.

In de tariefstructuur die WEB op dit moment hanteert dalen de kosten voor het gebruik van elektriciteit naarmate het gebruik toeneemt. Bedrijven die veel elektriciteit gebruiken betalen in de huidige tariefopbouw dus een lager tarief.

7

Kunt u aangeven of de transportkosten worden doorberekend in het tarief en wie er verantwoordelijk is voor het energieverlies bij een ondeugdelijk transportnetwerk?

Antwoord

Het huidige tarief van WEB is opgebouwd uit kosten voor de zogenaamde brandstofclausule en de distributie & levering van energie. De transportkosten (distributie) maken daarmee onderdeel uit van het eindgebruikerstarief. De netverliezen vormen – net als in Nederland – onderdeel van de kosten voor de distributie van elektriciteit en worden doorberekend aan de afnemers.

2012Z15066

Vragen van het lid Hachchi (D66) aan de minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie over de ontwikkelingen in de stroomprijs op Bonaire (ingezonden 14 augustus 2012)

1

Kunt u de ontwikkeling in de stroomprijs op Bonaire de voorbije jaren schetsen, en aangeven in welke mate deze verandert als gevolg van de recente arbitrage-uitspraak in het conflict tussen het Water en Energiebedrijf Bonaire N.V. (WEB) en Ecopower? In welke mate waren bij het aangaan van de relevante leveringsovereenkomsten de risico's van een dergelijke ontwikkeling bekend? Wat betekent de uitspraak voor de financiële situatie van het eiland, als er geen sprake zou zijn van het doorgeven van prijsstijgingen aan de inwoners?

Antwoord

Op dit moment geldt de wet Elektriciteitsconcessies BES. Het bestuurscollege is op grond van de wet bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Sinds juli 2010 zijn de tarieven echter niet meer aangepast. In de kern bestond het conflict eruit dat WEB het niet eens was met de manier waarop Ecopower de prijs van de elektriciteitsproductie berekende, onder andere ten aanzien van de doorberekening van (gestegen) kosten voor de inkoop van olie, en de door Ecopower gevraagde prijs niet betaalde. Het geschil is dus ontstaan door afwijkende interpretaties van de leveringsovereenkomsten, die ten tijde van het aangaan daarvan niet konden worden voorzien.

Indien binnen een redelijke termijn de werkelijke kosten voor de productie, distributie en levering van elektriciteit niet doorvertaald worden in het tarief dan ontstaat, als andere maatregelen uitblijven, een situatie waarbij WEB steeds moeilijker aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen.

2

Staat u nog steeds achter uw uitspraak in het algemeen overleg van 30 januari jl. dat het doel is om de tarieven voor elektriciteit bij wijzigingen in de levering 'gelijk te houden' door de toepassing van windenergie en de verlaging van de beheerskosten? Kunt u aangeven welke toezeggingen u gedaan heeft met betrekking tot eventuele prijsstijgingen wat energie betreft in de richting van het eilandsbestuur van Bonaire?

Antwoord

Duurzame energieopwekking tegen redelijke tarieven is het beleid van het Openbaar Lichaam Bonaire. Ik deel dat beleid. Op de eilanden van Caribisch Nederland kan door het bijzonder gunstige windklimaat enerzijds, en de hoge fossiele referentieprijs anderzijds, met windenergie elektriciteit op rendabele wijze worden opgewekt. Daarvoor zijn in beginsel geen verdere overheidsfinanciering of subsidies nodig. Op Bonaire wordt door het bedrijf Ecopower op commerciële basis (gemiddeld) ca. 35% van de elektriciteit opgewekt door middel van windenergie.

In het kader van de totstandkoming van een regulerend kader zijn mijn collega van I&M en ik voornemens om in de wet vast te leggen dat tarieven voor de elektriciteit- en watervoorziening op een efficiënte en kostendeekkende wijze tot stand moeten komen. Daar komt ook toezicht op. Daarom wil ik samen met mijn collega van I&M eraan bijdragen dat de acuut noodzakelijke tariefstijging voor elektriciteit en water voorshands kan worden beperkt. Hoe dat kan worden gedaan, is nu onderwerp van overleg.

3

Kunt u aangeven wat het aandeel van de energiekosten nu is als onderdeel van de kosten voor het levensonderhoud op Bonaire en hoe dit zich ontwikkelt naar aanleiding van de arbitrage-uitspraak, als de prijsstijging ten laste komt van de afnemers van energie op het eiland? Hoe verhoudt dit aandeel zich tot andere eilanden in de Caribische regio?

Antwoord

Op dit moment is het tarief dat WEB in rekening brengt aan huishoudens circa USD 0,33 kWh. De vraag hoeveel energie gemiddeld door huishoudens wordt gebruikt, is neergelegd bij WEB. Uit de informatie die ik heb ontvangen blijkt dat een gemiddeld huishouden circa 4.500 kWh aan elektriciteit gebruikt. Dit betekent dat men op Bonaire op dit moment gemiddeld circa USD 1.500,- betaalt voor elektriciteit. Dit is een bedrag exclusief de uitkomsten van de arbitrage en eventuele aanvullende investeringen die in het net moeten worden gedaan. Daarbij teken ik aan dat huishoudens die niet beschikken over airconditioning in de regel een lagere energierekening zullen hebben. Zoals aangegeven in paragraaf 3 wil ik samen met mijn collega van I&M eraan bijdragen dat de acuut noodzakelijke tariefstijging voor elektriciteit en water voorshands kan worden beperkt.

Op de website van het energie- en waterbedrijf van Curaçao staat vermeld dat het elektriciteitstarief, afhankelijk van de hoeveelheid verbruik, varieert tussen de USD 0,36 en USD 0,44 per kWh. De tarieven op Saba en Sint Eustatius, waar thans wordt gewerkt aan de totstandkoming van zelfstandige energiebedrijven, liggen in vergelijking met de huidige tarieven op Bonaire op een hoger niveau. Op de bovenwindse eilanden heb ik het voornemen de energievoorziening te verduurzamen door het plaatsen van een aantal windturbines op elk van de eilanden. Dit heeft een aanzienlijk drukkend effect op de tarieven.

4

Zijn er mogelijkheden voor nieuwe toetreders om de concurrentie aan te gaan met de gevestigde partijen op het vlak van energielevering aan de inwoners van Bonaire? Zo nee, wat zijn de belangrijkste drempels daarvoor, en zouden deze weggenomen kunnen worden?

Antwoord

Op dit moment is er geen concurrentie op Bonaire. Noch in de productie, de distributie of de levering van energie. Dit is niet ongebruikelijk in relatief kleine, insulaire economieën. In het kader van de totstandkoming van een regulerend kader wordt dit onderwerp nader bekeken.

5

Ziet u in decentrale opwekking van energie een kans voor een goedkopere energielevering op Bonaire? Welke technologische en praktische mogelijkheden zijn daartoe beschikbaar, gelet op de beperktere fiscale stimulans daarvoor in vergelijking met andere delen van het Koninkrijk?

Antwoord

Op de eilanden van Caribisch Nederland kan door het bijzonder gunstige windklimaat enerzijds, en de hoge fossiele referentieprijzen anderzijds, met windenergie elektriciteit op rendabele wijze worden opgewekt. Daarvoor is geen verdere overheidsfinanciering of subsidie nodig. Overigens zijn op de eilanden wel de (fiscale) investeringsregelingen EIA en MIA van kracht. Op Bonaire wordt door het bedrijf Ecopower op commerciële basis (gemiddeld) ca. 35% van de elektriciteit opgewekt door middel van windenergie. Voorts zijn door het ministerie van EL&I gefinancierde projecten uitgevoerd op het gebied van zonne-energie en elektrisch rijden. Op de bovenwindse eilanden heb ik het voornemen de energievoorziening te verduurzamen door het plaatsen van een aantal windturbines op elk van de eilanden.

Decentrale duurzame opwekking van energie zou in aanvulling hierop een bijdrage kunnen leveren aan het reduceren van de kostprijs van elektriciteit. Ik onderzoek de mogelijkheden hiervoor en kom daarop ook terug bij de hoofdlijnen voor een regulerend kader.

6

Ziet u in de arbitrage-uitspraak redenen voor wijzigingen in het beleid ten aanzien van de energielevering op Bonaire?

Antwoord

Op dit moment geldt de wet Elektriciteitsconcessies BES. Het bestuurscollege is op grond van de wet bevoegd om de tarieven voor de levering van elektriciteit vast te stellen. Het bestuurscollege stelt ook de hoogte van het tarief vast.

Door de invloed die het bestuurscollege op de hoogte van de tarieven kan hebben, heeft een situatie kunnen ontstaan waarbij een tariefstelling tot stand kan komen die lager is dan de werkelijke kosten. De bestuurscolleges van de BES hebben dit zelf ook erkend en aan het ministerie van EL&I gevraagd om medewerking te verlenen aan de totstandkoming van een nieuw regulerend kader. Mijn opvatting is dat binnen dat regulerend kader, toegesneden op de specifieke situatie op de eilanden, uitdrukking moet worden gegeven aan de doelstellingen die ook in Nederland aan het energiebeleid ten grondslag liggen: betaalbaar, betrouwbaar en

schoon en met inbegrip van passend toezicht. Daarbij past dat prijzen tot stand komen als weerspiegeling van de kosten die aan de energievoorziening zijn verbonden.

7

Ligt de wettelijke eindverantwoordelijkheid voor de regulering van de energielevering op Bonaire bij het eilandsbestuur of bij de Rijksoverheid?

Antwoord

De minister van EL&I is politiek en bestuurlijk verantwoordelijk voor de energievoorziening op Caribisch Nederland, alsmede voor wetgevende regulering op dat terrein. In de wet elektriciteitsconcessies BES is een deel van de bevoegdheden betreffende de energievoorziening gedelegeerd aan het lokale bestuur.